

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A közsabadság veszedelmei.

Az utóbbi időben az egyéni szabadság s a polgári jogok kiterjesztésének hangzatos leple alatt egy veszedelmes irányzat kezd hazánkban tért hódítani, veszélyeztetve alkotmányosságunk bástyáit, a személy- és vagyónbiztonságot. Az elégedetlenség kezdetben csak az ipar terén foglalatostkodó bér- és gyári munkások, később a mezőgazdasági napszámosok körében kezdett hódítani, a közelmúltban azonban Lassalle elvei magukkal rántották az ország egy oly tekintélyes testületét is, melyben a művelt társadalom sok számottevő tagja foglal helyet.

E jelenség indító okait nem célunk tárgyalni, az orvoslás módjainak taglalásába sem kívánunk ezuttal belebocsátkozni, egyedül arra akarunk rámutatni, hogy ha eme ragályos társadalmi betegség ellen hathatósan nem védekezünk s a védekezés ezen munkájában a társadalom nem támogatná teljes odaadással s önzetlen becsületességgel az államhatalmat képviselő kormányzati rendszert, akkor rövid idő kell csak ahhoz, hogy veszélyeztetve legyen a törvények

végrehajtására hivatott közegek biztonsága, a közprédának legyen oda dobva a becsületes szorgalommal gyűjtött, vagy megtakarított magánvagyon.

Elismerjük, hogy nehéz viszonyokat élünk; a megélhetés küzdelmei azonban — igen kevés kivétellel — kisebb-nagyobb mérvben ránehezednek, nemcsak az ipari, gyári és mezei munkásokra, de ránehezednek a földmives, iparos, birtokos és tisztviselői osztályokra is; ha tehát egyformán nyomják az élet gondjai ennek a csapásokkal sújtott hazának minden fiát: igazságos, jogos vagy csak méltányos-e akár az egyik, akár a másik osztálynak lázadásszerű mozgalmat szervezni s helyzetének javítását mintegy kieroszakolni akarni az államalkotó többi elemeknek a kárára is? Nem jogos. Ennek a hazának egyforma fiai vagyunk abban az élethivatásban, melyet a sors nekünk kijelölt, de ha egymás boldogulásának rovására akarunk letérni az egyéni érvényesülés egyenes útjáról, még anyagi javakban való duskálódás sem adhatja meg azt a lelki nyugalmat, mely az élet egyik legfontosabb közszükséglete.

Az emberiség kezdetétől fogva mindig megvolt az osztálykülönbség; az emberek egyenrangúak soha nem voltak s vajjon lesznek-e?

Ha végig nézünk a történelem lapjain láthatjuk, hogy minden, az emberi egyenjogusításért folyt küzdelem tömerdek vagyoni s véráldozatot követelt, de öncélját el nem érte, ott van a rómaiak idejében a plebejusok, harca a patriciusokkal, ott a Grachusok kísérlete, ott a mi vérbe fűrésztött parasztlázadásunk; egyik sem érte el célját, de igenis a legtöbb ily kísérlet korrupciót szült s az erkölcsi süllyedés felé vezetett.

Az egyenlőség elveiért megvívott osztályharcok a múltban meddő kísérleteknek bizonyultak s így csak fájlalni lehet, hogy a múlt tanulságain nem okultunk eléggé, sőt az emberiségnek ezen, úgy látszik örökölt és soha ki nem gyógyítható baját napjainkban is annyira kihasználják, részint önzésből, politikai vagy önérdékből, de legtöbbször szerepelnél vágyó feltűnési viselkedésként, hogy majd az egyik, majd a másik társadalmi osztályt viszik bele olyan mozgalomba, mely árt az államnak, árt magának az

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Temetek.

Temetek, temetek. Rózsás tündéralmot,
Égő napsugártól megperzselt virágot.
Fényes délibábot, mit a szél megtépett,
Temetem az üdvöm . . .

Temetek örökre halvány asszony téged.

Egyszer volt, régen volt . . . az egész csak álom,
Elillanó harmat fűszálon, virágon.
Csillogó haboknak elhaló zúgása,
Lobbanó lidérefény . . .

Pásztortűz égése nyári éjszakába'.

Osz volt. Vándor darvak messze útra tértek,
Mikor legelőször láttalak meg téged.
Ott ültél egyedül kicsi kertetekbe'
Csendes alkonytájon.

Sárguló levelek hulltak az öledbe.

És aztán egyszerre . . . ki tudja, hogy támadt,
Rab lettem. Rabja a bűbájnak, varázsnak.
Fáradt, beteg lelkem új életre éledt,
Visszatért a hitem.

Azt hittem, szerelmünk soha nem ér véget.

Azt hittem . . . de minék, mit is mondjam néked,
Hisz tudhattam volna, hogy álmod szétted.
Hogy majd széjjelfoszlik az a rózsás fátyol,
Amely bevont téged.

És mégis álmodtam üdvörről, boldogságról.

Temetek, temetek. Rózsás tündéralmot,
Égő napsugártól megperzselt virágot.
Fényes délibábot, mit a szél megtépett,
Temetem az üdvöm . . .

Temetek örökre halvány asszony téged.

Eichardt Károly.

Éjszak felé.

Norvégországi utirajz.

Irtó Vértesi Károly.

(Folytatás.)

Visszatérve asztaltársaságunkhoz, van itt dünyögés, szakadozott és lusta beszélés, különféle nyelvekkel való fölfegyverkezés, de azért a hosszú ételsoros ebédek és estebédek alatt jól mulatunk, mert összeszoktunk. Tréfára hajolva, mert hiúságból elhagyott jó néhány esztendő a korából, házaitjuk a rómaiak, de ő, a tapasztalt kétkedő, ezt a jóakarátunkat görbe tekintettel fogadja, sunyit

egyed egybefolyó szemöldökei alól és egyszer, tele olasz dertvel, mielőtt az ész féket adott nyelvének, — a szavak rendesen is gyorsan estek ki a szájából — elszólta magát, és szkeptikus arcintorítással azt mondta, életismerő fanyarsággal, hogy Himen rózsálcái, boldogtalan házasság rabbilincseivé szoktak átváltozni idővel. Ki is kapott a nőktől*) ezért a verőfegyvertől használt mondásáért, de csakhamar kibékülés következett, mert nincs megbocsátóbb mint a nő, korosabb emberrel szemben. Csipős, vagy szemekből villogó gúnytól nem kell tartani. Asztalföltői társalgásban sokféléről esik szó, személyekről, tárgyakról, utazásról, politikáról, divatról, eszmetársasítás folytán a welszi hercegről, a ki akkor még csak a férfi divat világ királya volt.

*) A nők mindenütt szeretnek házassággal foglalkozni, mert nemük ugyanis többségben van. Európában, ha minden ember megnősülne, akkor is maradna még 7 millió leány. Egy érdekes statisztikai kimutatást olvastam arról, országonként milyen többségben vannak a nők. 1000 férfira esik Franciaországban 1025 nő, Magyarország-Ausztriában 1034, Németországban 1034. Svájcban 1041, Spanyolországban 1054, Angolországban 1058, Svéd- és Norvégországban 1061 nő.

elégedetlenkedő osztálynak, de használ egy-két nagyképlisködni tudó agitátornak.

A gyülekezési jognak ép oly kevéssé vagyunk ellenségei, mint a szólás-szabadságnak, nem kárhoztatunk mi semmiféle olyan mozgalmat, melyet egyesek vagy testületek helyzetük javítása, jogaik kiterjesztése érdekében folytatnak a jogrend és magánvagyon veszélyeztetése nélkül, de kárhoztatunk s elitélünk minden olyan mozgalmat, mely nagyhangú frázisokkal és eszközökben nem válogató követelésekkel áll elő, megbolygatja a közrendet, más vagyónára tör, a puszkagolyó és szuronyok elé állítva a tudatlan népet.

Ha a hatóság elnyomja az ilyen mozgalmat, akkor megvádolják ezt erőszakkal és a sajtó egyes orgánumainak támadásai mellett még a törvényhozás tagjai sorában is akadnak, kik bátorítják, sokszor egyenesen beleviszik az elégedetlen elemeket olyan dolgokba, melyeket azután a büntető igazságszolgáltatásnak kell megtorolni. Szomorú jelenségek ezek; igaz hazafi, jó lelkű, becsületes magyar embernek ilyen szerepekre nem volna szabad vállalkozni.

Ha csak rövid pillantást vetünk is a falvakba, megláthatjuk, hogy izzó zsarátnokként terjednek el a mi egyszerű földmives népünk körében olyan tanok, melyek ott 10—15 évvel ezelőtt ismeretlen fogalmak voltak; a közszabadság kiterjesztésének örve alatt, annak sirját ásó, izgató sajtótermékekkel árasztják el a föld népét, egészen kivetkőztetik egyszerű józan gondolkodásából úgy, hogy okos beszédre nem hallgat, tévelyeg az elvadulás útjain s ha alkalom kínálkozik, kitör belőle a féktelenség mámore, s mire öntudatra ébred

25—30 becsületes magyar vére áztatja a föld porát, akár csak a közelmúltban Élesden, az izgató felbujtók pedig nyomtalan párolognak el.

Azt mondják, nincs a mi népünknek joga, el van nyomva, jogot kell adni a népnek! Ez tulajdonképen csak álarc, amely alá rejtik minden ily mozgalom valódi célzatát! Bőséges joga van a mi népünknek, sőt ki is kívánják azt most terjeszteni, de a népjog kiterjesztésével egyidejűleg határt is kellene szabni az izgatók és felbujtók munkájának.

A népképviselőknek, vagyis a törvényhozás tagjainak lehetetlenné kell tenni, hogy az ilyen osztályharcokban az immunitás védelme alatt bárki is a felbujtó szerepét játszassa.

Az elfajult osztályharcokban rejlő közös veszélyrel szemben az összes politikai pártoknak a társadalommal vállvetve kell védekezni, mert csak ilyen szoros összetartással lehet utját állani azoknak a bajoknak, melyek közszabadságunk bástyáit döngetik.

A társadalom már megmozdult, mert törvényhatóságok, testületek, városok emelik fel szavukat, törvényhozási intézkedést szorgalmazva, hogy a közszabadságok megoltalmaztassanak s elfajuló szabadság kóros kinövésői ne lehessenek többé a közszabadság veszedelmei.

A bácsmezei orvosok gyűlése.

Pünkösöd hétfőjén gyűlt össze Szabadkán a megyei orvosi kar, hogy orvosi főokszövetségének közgyűlésén az orvosi rendet és különösen a megyei orvosi érdekeket érintő kérdésekben tanácskozzék.

A közgyűlést dr. Pertsch Ferenc

elnök nyitotta meg gyönyörű emlékbeszédével az elhunyt dicső emlékezetű dr. Hadzsy János felett. Méltatta őt, mint nagy orvost, mint emberbarátot, életéből meritett találó epizódokkal festette meg ennek a rendkívüli embernek jellemrajzát és jelölte meg az ő helyét az utókor emlékezetében. A zajos tapsal fogadott és előkelő irodalmi színvonalon álló, tanulmányszámbe menő emlékbeszéd hatása alatt hozták meg a határozatot, hogy ezen emlékbeszédet a főokszövetség költségén rendezik sajtó alá.

A titkári jelentésnek legkiemelkedőbb pontját a végre elért megyei nyugdíjintézet küszöbön álló megalkotása képezte. A közgyűlés nagy örömmel fogadta ezen bejelentést, valamint jegyzőkönyvi megörökítését azon óriási érdemeknek, melyeket Latinovits Pál, a vármegye főispánja és Vojnits István báró országgyűlési képviselő szereztek maguknak ez ügy körül.

Helyeslés kísérté tehát a titkárnak abbeli értesítését is, hogy a választmány a főispánnak küldöttséggel köszönte meg jóindulatát, Vojnits báróhoz pedig köszönő iratot intéztek, mivel ő a küldöttség mellőzését kérte ki magának.

Emelkedett hangulatban fogtak hozzá a tisztujtást megelőző alapszabály változtatáshoz, melyet a közgyűlés a választmány javaslatai alapján fogadott el. A megejtett tisztujtáson a következők választottak meg:

Elnökké: dr. Pertsch Ferenc nyug. cs. és kir. főorvos, megyei tb. főorvos (Szentfűlöp), alelnökké: dr. Bernhard János városi tisztifőorvos (Baja), dr. Hofbauer Miklós megyei tb. főorvos (Hódságh), dr. Holländer Adolf tb. járás-

Az asztaltlénél milliomos mellé került, a ki összekuporgatott pénzén szerezte meg magának az utazás gyönyörét, jobban mondva, ezt a tanulmányt. A vagyon nagyon elkülöníti az embereket egymástól a nagyvilágban, a hol tág a tér, de ebben az összeszorított kis világban, szűk korlátok között, itt összeforrasztja a műveltség az embereket, egymásra utaltság van a társalgásban, az időnek fölöttünk való elmulasztásában. Az asztaltlén sorrendje kizárja, hogy valaki nagyzó vágygyal törhessen magasabb rétegbe. Próbálja meg valaki Balatonfüreden, Tatrafüreden így kijelölni a fűrdővendégek helyét, hogy gyakorlati példával éljek, hetvenen tul járó öregur mellé tiltelnék csak a tűzről pattant menyecskét. Bizony felpattanna az melőle. A hirtelen felcseperedettek mellett, hogyan érezné magát a régi előkelőség? A tengeren különben is annyira átváltozik az emberi természet, hogy a vízi járművek tökéletességével is megáll a régi jó mondás: „a ki nem tud imádkozni, menjen a tengerre,” hol a hitetlen is Istenhez fordul.

Biztosan járunk, igaz, hatalmasan szeli a gőzhajó éle a vizeket, hófehér tajtékat hány

jobbra-balra, a széthasított víz nyomán hullám kél, messzire veti, mi útjába került, de itt, még inkább a merre fogunk járni, ezernyi a Scilla, ugyananyi a Charibdis. Ha a földön, Isten kezében az életünk, mennyivel inkább a vizen, ezen a gyakran vadul haborgó elemen, a hol nincsen gerenda. A tenger az embertől, azért, mert hasítja a hátát, tajtékat vet, túr rajta az idők végtelenjén át, már sok millió áldozatot vett, s nap nap után újakat követel. Egy szélfuvás és kialszik a gyertyánk lángja, épp azért vizen, minden ember enged valamit a szárazföldi nagyságából, gögjéből, kivált mikor torzul az arca, sápadt lesz. Most vihar nem tombolt, tengeri betegségtől nem volt fertőzött levegő a hajóban.

Szél, vigan lengeti a hajónk zászlaját. A hering rajok vonulásáról, a heringek fogásáról nevezetes Skjörenfjordban vagyunk. Most is egész halász flottájával várják a ladikemelők ralka (Sténg) érkezését a nagyecsizmás halászok. Kátrányos a kalapjuk. Áznak és várnak. Ha sikerül a fogás, husz és negyven ezer között váltakozik a beszóándók összszulya. Mázsáról van szó. A nagy háló, melylyel körülveszik az Éjszokról Délre húzó rajt, belekerül

6000—8000 koronába. Ezuttal csak madarak űzték a heringeket, cetek ajtónyi szájjal, nem, pedig ezekről a nagy balakról mondják, hogy azok terelik a heringeket a part felé, azért a norvégek folyamodtak is a kormányukhoz, hogy szüntesse be a cethal üldözését.

Jóval odább Leko-sziget, rajta kőhegy, az óriás szűz alakjával, — én nem látom ilyennek — a ki egy naplementekor — az a mese járja róla — kővé meredt. Hestmand nevű szeretőjével, a ki keresztül lötte a leány bátyjának a kalapját, mert üldözöbe vette őket. Hestmand, éjszaki lovas, kővé vált alakja, köpönyeges embert ábrázol lóháton. A monda összefügg a távlatból csakugyan lyukas kalaphoz hasonlító Torghatten kőhegygyel. Alábad rátérek. A nép, a költészet terére lép, ha nem elégíti ki a valóság, mondát sző. A szokott eldítéletekből itt is van elég.

Közben megdördülnek a hajó rézágyui, jelezve az első nagyobb érdekességet, megállást. A sziklafalak, merőleges kőormok sokszoros visszhangja felel a lövésre. Svájcban és Norvégiában legjobban lehet látni a nagy természet bámulatrakeltő csodáit. Egymásra emlékeztető kőség rétegzetek, havas láncola-

orvos (Jánoshalma), dr. Révfy Jenő városi ker. tisztiorvos (Szabadka) és dr. Schossberger Jakab megyei tb. főorvos (Bácsalmás), titkárrá: dr. Rényi József megyei tb. főorvos (Topolya), jegyzőkké: dr. Holländer Dávid tb. járásorvos (Kula), dr. Méri Sándor ker. betegsegélyző pénztári főorvos (Zenta), dr. Roxer Gyula községi I. orvos (Magyarkanizsa), dr. Spitzer István tb. járásorvos (Kerény), dr. Székely Mór községi orvos (Boldogasszonyfalva) és dr. Vilhelm Ignác községi orvos (Doroszló), pénztárossá: dr. Madarász Lipót tb. járásorvos (Madaras), választmányi tagokká: dr. Alföldy Lajos m. tb. főorvos (Baja), dr. Burtik Győző megyei tb. főorvos (Ada), dr. Földes Simon megyei tb. főorvos (Zsablya), dr. Gerich Endre tb. járásorvos (Petróc), dr. Hável József megyei tb. főorvos (Zenta), dr. Jeszenszky Béla közs. orvos (Temerin), dr. Kure Fülöp tb. járásorvos (Ókér), dr. Márton Géza közs. és vasuti orvos (Bácsalmás), dr. Milkó Ignác megyei tb. főorvos (Óbecse), dr. Pájer Ferenc körorvos (Szépliget), dr. Popovits Milán közs. orvos (Óbecse), dr. Rosenberg Samu magánorvos (Baja), dr. Rudy Béla közs. orvos (Szilberek), dr. Scherer János közs. orvos (Feketehegy), dr. Stein Jakab közs. orvos (Tiszakálmánfalva), dr. Szommer Antal megyei tb. főorvos (Palánka), dr. Sztróné Frigyes tb. járásorvos, uradalmi orvos (Ujfuttak), dr. Thim József közegészs. tanácsos, megyei tb. főorvos (Ápatin), dr. Varró János közs. orvos (Móhol), dr. Wagner Frigyes közs. orvos (Ujverbász) és dr. Zalár István megyei tb. főorvos (Borsód).

Elnök megköszönvén az új tisztikar nevében a bizalmat, meleg szavakkal méltatta az immár alelnökké választott volt pénztárosnak: dr. Holländer Adolf tb. járásorvosnak érdemeit a fiókszövetség körül, melynek anyagi ügyeit példátlan buzgalommal vezette a megalkulás óta hat esztendőn keresztül. A közgyűlés az ő saját kérésére mentette őt fel eddigi terhes munkájától, nem mulaszthatta el tehát, hogy neki külön köszönő okirat átadását határozza el, melyet az elnökség fog ünnepélyesen átküldeni.

Néhány ügy letárgyalásával a közgyűlés befejezte munkásságát, majd a már előbb említett tudományos eszmecsere után a vitát a fehér asztalhoz tették át, melynél testvéri szívélyességű együttmaradással még sokáig hánytárvetették meg az orvosi közügy napirenden levő kérdéseit.

Tanitógyűlés.

A zomborvidéki róm. kath. tanító egyesület május 26-án tartotta rendkívüli érdeklődés mellett az évi közgyűlését Zomborban.

Meszner István apát plébános alelnök őszinte szívből jövő, megkapó szavakban adott kifejezést az egyesület nagy veszteségének, mely Lajthay elnök elhalálásával érte az egyesületet, kéri a közgyűlést, hogy a nagyérdemű elnök emlékét jegyzőkönyvbe foglalják.

Ezen bevezető után rátért a közgyűlés a napirendre, melynek első pontja az elnökválasztást képezte. Erre egyhangulag és nagy lelkesedéssel kikiáltották dr. Steécz György apatini apát plébánost elnöknek.

Az érseki óvóképzőben mint vizsgálati biztos elfoglalt dr. Steécz Györgyöt háromtagú bizottság hívta meg, hogy foglalja el az elnöki széket, ki Gräff Nikáz kir. tanfelügyelővel megjelenve, oly beszédet tartott, mely a mai társadalmi kérdést — a minden téren mutatkozó elégedetlenséget oly megkapó s élénk színekkel nemcsak festette, de egyszersmind rámutatott a keletkező ok forrására — s megadta a gyógyszerert is három keserű pirulában.

Elégedetlen, „nyugtalan a mi szívünk — mondá a nagy szónok sz. Agostonnal — míg Benned meg nem nyugszik Istenem.“

Az elégedetlenségre a keresztény bölcsélet adja meg az orvososságot három keserű pirulában.

Az első az, hogy ha növekszik a dotáció, növekszenek igényeink is, tehát boldogtalanok vagyunk.

A második pirula az, hogy a tanító iparkodjék apostolává lenni annak, hogy ne csak a dotáció nagybodolását keressük, hanem az igények leszállítását.

Harmadik az, hogy nekünk a kereszténység igaz szellemébe be kell hatolnunk s meg kell győződnünk arról, hogy szerencsétlen ember az, aki csak itt a földön akarja jutalmát nyerni. A társadalmi szétzúllottság ellen a menyországért is kell dolgozunk.

E beszéd, mely a tiszta igazságot és a mai zúllott társadalmi baj igaz okát és betegségének gyógyító orvososságát oly élénken tárta föl, a hallgatóságra mély benyomást tett.

Erre aztán következett a pénztárnok jelentése, mely szerint az egyesületnek 4952 kor. 80 fillér készpénze van takarékbán.

A kidolgozott tételék közül fölulvasást tartott Pevnyi kerényi és Nagy János kupuszina tanítók.

Az országos tanítógyűlésre kiküldettek 40—40 korona segélylyel Nagy János kupuszina, Petényi zombori és Dér Ferenc csantavéri tanítók.

A gyűlés után — mely csak 1/2 kettőre ért véget — társasbédre gyűlt össze a szép számban összejött papság és tanítói kar a Csitaonice vendéglőben, mely alatt számos felköszöntő hangzott el az áldottlelkű érsek, Steécz elnökre, Maison Mihály érseki iskola-látogatóra stb.

Városi ügyek.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósága folyó évi június hó 6-án rendes közgyűlést tart.

A husúgy és a fővárosi sajtó. Ritkán keltett még olyan feltűnést vidéki ügy, mint ja nálunk jelenben folyó husdrágítási ügy. A fővárosi lapok terjedelmes közlemé-

tok, meredek hegyalakulások. Kúpok tövében kőkatlanok. Járunk itt a szűk tengerágakon, mint ott a havasi tavakon, a Vierwaldstätter-tó délkeleti, meredekpartu öblén, az Axenstrasse alatt, Rütli, Tellspalatte, Selisberg és Fltellen-nél. Itt a szigetek világában, apró világító tornyok elszórva, melyek az éjjeli nap világában behunyják szemüket.

Most Turgo-szigeten Torghattennél horgonyozunk. Természeti csoda ez a lyukas sziget, látásakor valóban csodálat tamadt sorunkban. Merészen, 250 méter magasan, terpedt talapzatról egymagában, nagyszerű hatással fölemelkedő sziklahegy közép magasságán keresztül, 165 méter hosszú, 12—18 méter széles, 20—75 méter magas alagutat vágott valamely nagy földforrongás. Mondjunk, hogy a kőhegy belseje kidőlt. Athaladva azon, új tájkép került, új világ tárul szem elé. Nagy víztűkőr, teleszórva apró kőszirt szigettel, melyek között halászkok ringatóznak. Erős kapaszkodónkba került, hogy ehhez, a maga nemében páratlanul álló természeti jelenséghez juthattunk. Fölöttünk az ég ragyogott, alattunk a tenger víztűkre csillámlott. A népfantáziája a hegyet és a léket, nyíllal kereszt-

ülött kalaphoz*) hasonlítja, kapcsolatosan az újfent említett mondával.

Ismét bukó, szökő, zuhogó vizesések, lejtők tövén kanyargó, napvilágra törő, csatogva leszakadó, sziklát ostromló vadpatakok, vizerek, hegymagasáról alátörőkvő hó- és jégolvadások vonják magukra a figyelmünket sűrű egymásutánban. Némelyik meder száraz lett már a hegyoldalán, kifogyott tartalma, látszik párkánya; vize a vízzel egyesült már. Norvégia par excellence a vízgyöngyöknek hazája.

Kopasz szirtek, kopár partok. Csak elvétve látunk legelőt és erdőt, még ritkább a burgonya- és zabföld. Elhagyva a sokszorosan kicsorított Syv Söstre, Hét Nővérnek nevezett hét kúpos, hosszú, magas hegyláncot, melynek szakadékaiban hómezők terjednek, az Alsten-szigeten, Ranenfjordban, látva az ország legdúsabb faállományát, a további hegyhátakat nagy medvebőrök — örök hóból — takarják. Tarka töltek a hegygerinc. A jéghegy végső kiugrásai többhelyütt a tenger színéig húzódnak le, közelségükbe jutunk, egy jégpáncélra

*) Hatt = kalap.

fel is kapaszkodunk, ki magasabbra, ki pedig alantabban maradva. Kinek-kinek milyen erős volt a szervezete, mennyire bírta ki az úttere. A rém nagy jéghegyből, ha egy jó darabot a magyar Alföldre varázsolhatnánk nyári hónapban, az egész vármegyének lehetne hűtött itala.

A 70 kilométeres hosszúságban, mintegy 10 kilométernyi szélességben elhúzódó, 1200 méter magas Svartiseken,*) a rengeteg jégár, a nap fényében messze látszik, az óriási Gletscher,**) a jégmező sok hasadéka, már messziről vonja oda szemünket. Tipikus látványosság. A hajóról jövet, menet, gyönyörködhetünk a sötétkéket, sötétzöldet ragyogó jégziklák színében, melyeket a nap bearanyoz, a hold beestűstöz ugyan, de még akkor is megfelel a „sötét“ nevének. Hasonlóképp szép látvány, mikor az éjjeli nap világa, nappalt terem a Nordland eme érdekes, szűzi palástokkal ékes jéghegyvilágán, a mely jég tömegesség évezredek óta aprózva, törve a gránitot,

*) Fekete jég.

***) Európában Norvégiában vannak a legkiterjedtebb jégmezők.

nyekben foglalkoztak azzal s kivétel nélkül annak adtak kifejezést, hogy a dolognak olyaténképeni megoldása, mint az nálunk történt, a legnagyobb elismerést, dicséretet érdemli meg. A huszárítás tudvalevőleg a jelenben országszerte uralkodó mizeria, könnyen érthető tehát, hogy az ország közvéleménye éber figyelemmel kíséri minden intézkedést, mely e tekintetben bárhol is történik. Nagy örömmünkre kell hogy legyen az a körülmény, mely szerint éppen Zombor városát állítják követésre méltó példaként a többi város elé. És ez feltétlen érdeme a városi tanácsnak és különösen Hauke Imre polgármesternek, kiről legutóbb a „Pesti Hirlap“ a következő kitértető sorokat írja: „Hauke Imre, Zombor város polgármestere, megérdemli, hogy kalapot emeljünk előtte s minden más város polgármestere elé mintaképpül állítsuk. Ez a polgármester éppen úgy tudott az országban mindegyre növekedő drágaságról, mint minden más polgármester, de nem elégedett meg azzal, hogy sopánkodjék és az ügyet tanulmányozza. Ez a polgármester folytonos figyelemmel kísérte a mesterségesen felidézett drágaság terjedését is és tisztában volt azzal, hogy a kartell Zomborban is érvényesülni fog. És mert mindezzel tisztában volt, a kellő időben gyorsan és okosan intézkedett. Mikor ugyanis a zombori mészárosok a husarak emelése tekintetében kartell kötötték s hatalmuk tudatában az árakat föl emelték: Zombor polgármestere hamarosan megnyitotta a városi mészárszéket, amelyben idegenből hozott mészárosok sokkal olcsóbb áron mértek a húst. A minden dicséretet megérdemlő polgármester ellen persze az érdekelt kartellisták nyomban fellázdak s intézkedését sérelmesnek mondták, de hát eredménytelenül. Zombor város mészárszékeiben javában folyik a munka s a közönség jó és olcsó húst kap. A polgármestert pedig a mészárosokon és azok érdektársain kívül mindenki magasztalja. Tekintve azt a sikert, amelyet Zombor polgármestere elért, igen helyén valónak tartanánk, ha Budapest polgármestere és valamelyik tanácsosa Zomborba menne és ettől a polgármestertől tanulna előrelátást, okosságot és erélyt, amiknek a fővárosban is hasznát lehetne venni.“

itt kezdődve, az éjszaki sarkkörön túl is még messze kápráztatja szemünket. A hold, bár nincs rá itt szükség, végzi pályafutását. Feljöttekor vörös fényt áraszt magából. Fáklya lobok tűznek a fénye ilyen. Később a hold fény tündériesen sugárzik a jéghegy gerincén.

Nem járunk mindig a nyílt óceánon. Norvégia szeszélyes alakulása világszép fjordjait járjuk, melyek a nyugatparti párkányhegységben mintegy háromszáz mértföld hosszúságban következnek egymásutánban, tíz, husz mértföldre, száz kilométernyire a szárazföldre, mondjuk a kővilágba belehatolva. Megannyi, víz alá került völgyesség. Járjuk a szétágazó fjordok rejtett zugait, melyeket pazarul ékesített fel a természet. Szembe ötlük egy-egy tengeri nyaraló.

Hóval borított magas, komor hegyormok váltakoznak mély völgyekkel, melyeket nem tölt viz. Nyirek, fenyők zöldje, a tengerig lehuzódó erdők világa. A fák ágai a vizet érintik, akár mint a tropusok alatt növő kenyérfák. Között fensik, kopasz hegyfal, szakadékos, hegyes földek. A fjordokon, szárazföldre mélyen behatolva, hőmpölygő vizeket, futóvizereket, kisebb nagyobb, ro-

H i r e k.

Személyi hírek. Hauke Imre városunk polgármestere vasárnap reggel Nagyváradra utazott, hogy ott részt vegyen a polgármesterek kongresszusán. — Schulz Ágoston az Ipolyságról városunkba kinevezett új kir. ügyész szombaton megérkezett s vasárnap a törvényszék plenáris ülésében hivatalos esküjét is letette. — Haász József kir. műszaki tanácsos, kertületi felügyelő pénteken és szombaton városunkban tartózkodott s ez alkalommal megvizsgálta a zombori államépítészeti hivatalt.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Györy László újvidéki kir. adóhivatali segédet a keszthelyi, Révész Mór kulai kir. adótitstet a varannói kir. adóhivatalhoz ellenörökké nevezte ki.

Új közjegyző. Dr. Jedlicska Bélának szegedi közjegyzővé történt kinevezése folytán megüresedett palánkai közjegyzőségére dr. Reviczky Jenő sátorlajuhelyi kir. közjegyzőhelyettes nevezetett ki.

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök, Frey Márton segédjegyzőt a németpalánkai kertületbe anyakönyvvezetőhelyettesé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Dobroviczky Artur bécstopolyai segédtelek-könyvvezetőt ugyanezen minőségében Bajára helyezte.

Az érettségi vizsgálatok a zombori felső kereskedelmi iskolában június hó 14 én kezdődnek és 16 án nyerne befejezést. A rendes osztályvizsgák pedig 17., 19. és 20-án fognak megtartatni.

Képviselőink az udvari ebéden. A legutóbb tartott udvari ebéden báró Vojnits István és Robonyi Gyula bács megyei képviselők is jelen voltak. Vojnits báró ez alkalommal Ófelsége által többször szölyített meg.

Hivatalvizsgálat. Popp György kir. tanácsos, zombori m. kir. pénzügyigazgató a múlt hét folyamán Bárczy Iván pénzügyi titkár kíséretében megrovanosolta illetve megvizsgálta a kulai m. kir. adóhivalt és annak ügykezelését. A vizsgálat befejezte után az adóhivatal minden egyes tisztviselőjének, de leginkább Popovits István m. kir. adótárnoknak a legnagyobb elismerését nyilvánította.

hamos és szigetes folyású folyóvizeket látunk, melyeken, fatarolási munkálat után, ősi módon — nem kell tutaj, nem kell hajó — szállítják a kinőtt fák hosszú sudarát. Csak úgy, a folyó vízbe, melynek állandó a medre, bele dobva, annak sebjére hagyva. A torlaszig az utolsó szálfá is megérkezik, de hogy bántana azokból csak egyet valaki! Becstületesség a norszk, norvég ember főjellemonása, melyhez járul még az egyszerűség életmódjában, bátorság a dolgában. Jó tulajdonságok, melyet messzeföldön ismernek, becsülnek.

Kiesi gazdaságok, fakalyibák, gazdasági épületek terülnek el, a hol fű, fa kinőhet. Taránszarvasok falkája csattogó csüllökkel, peregő lábüzlettek, térdcsontjuk pattogtatásával, ózcsapat módjára vadul iramodik hegynek fölfelé, ijedeznek a nagy hajó hangos nyögésétől. Egészen rájuk illik ilyenkor a norvég és magyar elnevezésük: Renoxe, iramszarvas. Porfelhő nem kél nyomukban. Gstor durrogása nem hangzik utánuk.

(Folyt. köv.)

Kiállítás. A zombori állami főgimnázium tanulóifjúsága rajz-kiállítást rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. A kiállítás megtekinthető június hó 2 án és 5 én d. e. 9—12 ig és d. u. 3—6 óráig az intézet rajztermében (I. em.).

Szabadka a tisztviselőiért. Szabadka városa Schmausz Endre főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen Gálfi György indítványát a tisztviselők fizetésének 25 százalékkal való emelése iránt a tanács javaslata ellenére elfogadták.

Gyászhir. Nagy és pótolhatatlan veszteség érte városunk egyik kitűnő férfiát Dömötör Pál kir. ítélőtáblai bírót, a kitűnő költőt, egyetlen leányának: Irénnek halálával. Életének tavaszán szölyította el az élk sorából a halál az életerős fiatal leányt: gyászba borítva atyát, testvért, rokont és jóbarátot. A mélyen sujtott atya és család iránt általános a részvét. Dömötör Irént, kinek fiatal szive folyó hó 28-án szölyt meg dobogui, vasárnap délután 6 órakor helyezték örök nyugalomra. A temetésen óriási közönség volt jelen, s mindenki a legmélyebb részvéttel osztozott a lesujtott család gyászában. A halálesetről a következő gyászjelentést bocsájtotta ki a család: Dömötör Pál kir. ítélőtábla birói cím- és jelleggel felruházott zombori kir. járásbiró a saját, valamint gyermekei, illetőleg menyé: Aladár, ennek neje szöly. Türr Arauka és Gyözö és a rokonság nevében fájdalomtól összetört szívvvel jelenti szeretett, felejthetetlen leányának, a legjobb édes testvérnek és rokonnak Dömötör Irénnek folyó évi május hó 28 án délelött 10 órakor életének 28 ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme folyó hó 29 én délután háromnegyed 6 órakor fog a szent Rókusról nevezett sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig a helybeli római katolikus szentegyházban folyó évi június hó 1-ső napjának délelötti fél 9 órakor fog az Urnak bemutatatni. Zombor, 1904 évi május 28-án. Kisérje áldott emlékéit örök szeretetünk! Béke és áldás poraira!

Csupor Gyula emléke. Szeptember elején kegyeletes tünepet készöly megölyni Óbecae közönsége. Ugyanis néhai Csupor Gyula jeles írö, kitűnő szölyok, siremlékére gyűjtést indított egy bizottság, s miután a gyűjtés eredménye megengedi, hogy méltó emléket állítsanak a megyeszerte ismert férfinak, az meg is fog történni. A bizottság már megrendelte a siremléket, amely a nyár folyamán felállítatik és szeptember 5-én, Csupor halálának évforduló napján fog ünnepelesen lelepleztetni. Az ünnepeölyt a bizottság széles körtvé tervezi és arra meghívja az elhunyt kortársait és ismerőseit az egész megyéből.

Az óbecse—zombori tervezett vasuti irány ugylátszik kiépítettlen marad a jelenlegi engedményesek kezében. A huza-vona már oly régi, hogy az érintendő községek valamennyie elveszti ttremlét a várakozásban. Sorba vonják vissza a megszavazott hozzájárulási összeget vagy pedig határidőhöz kötik ezt. Legutóbb Kerény községe mondotta ki, hogy ha egy éven belül föl nem épöly a vasut, ugy a följárolott hozzájárulást nem adja meg. — Különbén Óbecsével is így járnak az engedményesek, mert itt is határidőhöz van kötve a kiépítés és az már ez évben le fog járni. Miután a legtöbb község így gondolkodik, elmondhatjuk, mikép az óbecse-zombori vasuti kiépítés kérdése immár haldoklik. Pedig tagadhatatlan, hogy ez a vasuti összeköttetés egész közép-Bácskát érdekli.

Éjjeli támadás. Ismét az Erzsébet-ligetről van szó. Ugylátszik ez a szép hely, melyet az üdülés céljaira teremtett a város közönsége nagy áldozattal, hovatovább rendezésére lesz a városunkban bujkáló csirkefogóknak. Tavaly már több ízben volt alkalmunk olyan esetekről beszámolni, melyek nagyon képes fényt vetettek közbiztonságunkra. Megtörtént ugyanis több ízben az, hogy ártatlan és védtelen sétálókat a sűrűből előtörő subancok szó nélkül elverték, sőt egyet meg is késeltek. Az elmúlt héten ismét szaporodott a fenti esetek száma, megisméltődött az, hogy védtelen sétálókat megtámadtak és véresre vertek. Az eset, mely nagyon szomorú fényt vet az Erzsébet-liget biztonságára a következő: Pénteken este Friebert Mihály helybeli szabó iparos nejével és egy nála látogatóban levő barátjával az Erzsébet-ligetbe mentek sétálni. Sétaközben lettek az egyik padra és ott beszélgettek. Alig váltottak azonban pár szót, midőn átellenükben levő cserjékből két-három subanc ugrott elő s ott veszekedni kezdtek. Friebert megtudandó a veszekedés okát, felkelt s pár lépést előre ment s onnan nézte, hogy mi történik. Mikor látta, hogy kik veszekednek, egy szót sem szolt azokhoz, hanem ismét letlt. Alig hogy letlt, a másik pillanatban előtte termett egy subanc és szó nélkül Friebertre csapott. A meglepődött iparos felugrott s megragadta támadójának karját. Erre dulakodni kezdtek s Friebert társa is regtségére sietett barátjának. Ekkor azonban már egy másik csirkefogó is megjelent s mialatt Friebertnek sikerült támadójának kezéből a botot kicsavarni, addig a másik olyan csapást mért Friebert barátjának a fejére, hogy annak arcát menten elborította a vér. A nagy zajra figyelmessé lettek a többi sétálók s odasiettek Friebertékhez. Ezalatt azonban a csirkefogók szépen elszeltek. A súlyosan sebesült emberhez rögtön orvost hívtak, aki azután kocsin hazaszállította őt. Friebert pedig rögtön a rendőrségre ment s ott bejelentette az esetet. Szinte hihetetlen azonban az a való tény, hogy a rendőrség ügyelése, midőn Friebert segítségét kért, azt felelte: majd holnap jelentse be, ha itt lesz a kapitány ur! A mi rendőrségünknek még ilyesmi nem fordult elő, azért kíváncsian várjuk a rendőrség részéről az ügyre vonatkozólag a magyarázatot. Az Erzsébet-ligetben pedig éjjel rendőrt akarunk ezentul látni!!

Halálozások. Müller Agatha életének 66. évében folyó hó 28-án Zomborban elhunyt. Temetése 29-én d. u. 5 órakor volt. — Szegheő Géza a vajszka-gombosi armentesítő társulat főmérnöke, életének 70. ik évében folyó hó 26-án elhunyt Obecsén.

A zombori ügyvédegyelet a kliensfogdosók ellen. A zombori ügyvédegyelet a következő felhívást bocsajtott ki az összes ügyvédekhez: Igen tisztelt kartárs ur! A zombori ügyvédegyelet elodázhatatlan kötelességének ismerte fel, hogy a maga részéről minden módjában álló eszközzel gátat vetni igyekezzék azoknak a piszkos üzelmeknek, a melyeket a kliensfogdosó ügynökök immár a legnagyobb vakmerőséggel folytatnak városunkban. Minél kevesebb része van az ügyvédi karnak azokban a visszaélésekben, a melyeket mégis többnyire a mi rovásunkra követnek el városunkban ismert gyanús alakok, olyképp, hogy a tapasztalatlan feleket már a pályaudvaron, vagy a kocsmába érkezésükkor elfogván, őket lebeszélék arról, hogy ahhoz a perbeli képviselőhöz menjenek, a kihez menni szándékoztak, és másokhoz, többnyire nem is ügyvédekhez, hanem zugírásokhoz kalauzolják, továbbá a felektől pénzt esznek ki azon ürügy alatt, hogy azt

az ügyvéd, vagy a tisztviselő részére kérik, — annál több okunk van nekünk, hogy ezen visszaéléseket megszüntetni, vagy legalább lehetőleg korlátozni igyekezzünk minden nekünk imputálható összeköttetés ellen. A zombori ügyvédegyelet 1904. április 16-án kelt közgyűlésében elhatározta, hogy az összes kartársakat megkeresi az iránt, sziveskedjenek a hol csak efféle ügyfélszerzést észlelnek, azt minden adattal az alulírt elnöknek vagy titkárnak az ügyvédegyelet nevében leendő megtorlás céljából tudomására hozni. Minthogy igen gyakori eset, hogy ezek az ügynökök a hivatalos helyiségek előcsarnokaiban és folyosóin lesik a prédát, sőt hasonló eseteket a szolgák és alárendelt hivatali kézbesítő közegek, megyei legények részéről is alkalmunk volt tapasztalni, kérjük: alkalomadtán az illető hivatali főnökök figyelmét nyomban felhívni az ilyen visszaélésre. Kérjük és elvárjuk az igen tisztelt kartárs úrtól, hogy nem fogja magát rosszul alkalmazott kollegialitás tekintet által visszatartani azon erkölcsi és becsületbeli kötelességének végrehajtásában, hogy a visszaélést sehol, de legkevésbé kartársnál meg ne tűrje, és így passivitásával hozzá ne járuljon ahhoz, hogy egynek a különben is fegyelmi vétséget képező cselekedete egy egész kar becsületét és tekintélyét aláássa. A zombori ügyvédegyeletnek 1904. évi április 16. iki közgyűléséből. Kartársi tisztelettel Vértesi Károly s. k., elnök. Dr. Pataj Sándor s. k., titkár.

A bajai szabadelpárt vasárnap tartotta szervezkedő nagygyűlését, amelyen mintegy 250—300-an jelentek meg. A nagygyűlést Szutrély Lipót kir. tanácsos nyitotta meg és előhaladott korára, valamint betegségére való hivatkozással, bejelentette a viselt elnöki tisztéről való lemondását és ajánlotta elnökül Ertl József földbirtokost. Ertl József lelkes eljenzés közepette foglalta el elnöki székét. Székfoglalójában köszönetet mondott a beléje helyezett bizalomért és kérte a pártbívek támogatását. Majd megejtették a tisztikar választását és megalakították a végrehajtó bizottságot. Ezután Mihalitska István magas röptű, lendületes beszédben ismertette a szabadelpárt elveit. Ertl József elnök zárszavai után a gyűlés véget ért.

A Jókai-szobor. A Kisfaludy-Társaság felkérte Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy-Társaság és a Petőfi Társaság bevonásával alakítson bizottságot, mely a Jókai szobor létesítése érdekében felhívást intézzen a nemzethez. E megkeresés folytán Berzeviczy miniszter felkérte az Akadémia s a két említett irodalmi társaság elnökeit, hogy az indítandó mozgalom módozatainak megbeszélése végett pénteken, június 3-án délután öt órakor a miniszteriumban tartandó szűkebbkörű értekezletre néhány tag kiküldetéséről gondoskodjanak.

A baja-bátaszéki hid felépítése és a forgalomnak leendő átadása egy pár évig ismét késlekedik, mert a kereskedelmi miniszterium ez évben csak a székely vasutak és utak kiépítését eszközölheti és így az építkezést a jövő, vagyis 1905. évben kezdi meg, hogy azt lehetőleg 1906-ban átadják a forgalomnak. A gombos-erdődi hid építésére csak ezután kerül a sor.

Vallási villongás Katymáron. A magyarok, németek és bunyevácok között, a templomban a felállás hely kérdése miatt oly élesek lettek az ellentétek, hogy a bunyevácok a patriarkához folyamodtak, hogy vegye fel őket a görög keleti szerb vallás kötelekébe. A patriarcha azonban elutasította őket azzal, hogy csak önként áttérő híveket vesz fel, a vallásváltoztatást „boszuból” nem helyesli.

Rablógyilkosság. Rémi pusztán mellet, a borotai erdőben rablógyilkosság történt. Ugyanis az erdőben egy árokban Nagy György hulláját találták meg. A hullától nem messzire a megöltnek kocsija állott. Az almási járásbírósa közbenjöttével a törvényszéki orvos a boncolást megejtette, melynek eredményeképp bizonyosra vált, hogy a szerencsétlen Nagy Györgyöt meggyilkolták. A tetteseket nyomozzák.

A kereskedelmi szakiskolai tanárviszga szigorítása. A kereskedelmi iskoláknál huzamosabb idő óta megszünt a tanárhiány és a miniszter módokról gondoskodik, amelyekkel az e pályára tódulást megakadályozhatja. Egy felmerülő eset alkalmából a miniszter elvi jelentőségű határozatot hozott, amely a tanárvizsgálat szigorítását célozza. Kimondotta ugyanis, hogy a tanárvizsgálat ismétlésére ugyanazon szabályok szolgálnak irányadóul, amelyek a középiskolai tanárvizsgálati szabályzatban erre vonatkozólag fennállanak. Ott t. i. az alap és szakvizsgálat ismétlését csak egy év múlva engedélyezik.

Élve eltemetett emberek. Nagy szerencsétlenség történt mult szerdán este a titeli határban lévő Gavanszky-féle téglagyárban, hol egy földomlás következtében hat ember életét vesztette. A megejtett hivatalos vizsgálat adatai szerint Dudás Mihály, Gaskó Illés, Gazi István, Gazi János, Kántor Pál és Benkő Péter majsai lakosok alig másfél hónap óta dolgoznak ebben a gyárban és téglaveréssel foglalkoznak. Az emberek szerdán egész nap a téglaveréssel foglalkoztak családtagjaikkal együtt. Aznap este a napi munka befejezése után ez a hat ember elhatározta, hogy földet fejtenek, hogy másnapra kész anyaguk legyen. Vacsora után mind a hatan kimentek a kunyhóiktól távolabb eső földhányához, ahol hozzáfogtak a föld kiszedéséhez, de nem úgy, amint azt a gyárfelügyelő nekik megmondta, mert úgy hosszabb munka után jutottak volna használható földhöz, hanem a magas partot ásták alá és onnan hányták ki a földet. Az így támadt üregnek a felső része azonban leszakadt és eltemette mind a hat embert. A szerencsétlenséget csak jó későre vették észre, mert a szerencsétlenség színhelyén a hat munkáson kívül senki sem volt, családjaik pedig azt hitték, hogy a munka után betértek a kantinba. Este 11 óra után az egyik munkás felesége nyugtalankodni kezdett, keresésére indult és ez az asszony fedezte föl a földomlást, melynek elhanyása után előkerült a hat ember holtteste. Valamennyinek a halálát fulladás idézte elő.

Halálozás. Török Pál, bajmoki kántor, rövid szenvedés után 84 éves korában meghalt. A boldogult, ki szabadságharcunkban nyert sebekkel is dicsekedhetett, 43 évig volt Bajmokon kántor, a hol lelkiismeretes munkássága által mindenki szeretetét megnyerte. Az érdemdús öreg munkát csütörtökön délután helyezték örök nyugalomra.

Letartóztatott sikkasztó. A berlini rendőrség pénteken egy ottani szállóban letartóztatta Vojnits Hajdu Jakab szabadkai sertésnagykereskedőt, aki Bécsben 20.000 korona értékű hamis váltó forgalombahozatala után megszökött. A letartóztatott sikkasztót hír szerint egyéb bűnök is terhelik.

Pályázat a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolákba. A cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolákban az 1904/1905. ik tanév kezdetén magyar honos ifjak részére mintegy 450 hely fog betöltés végett rendelkezésre állani, melyek közül 220 egész ingyenes magyar állami alapítványi hely, 225 tandíjmentes hely, 5 pedig szintén egészen ingyenes magánalapítványi hely. A pályázati feltételekről minden érdeklődő a városi katonai ügyosztályban kellő felvilágosítást nyerhet.

Új angol férfi és női divatruház. Tuna Gusztáv helybeli kereskedő a napokban nagyobb bevásárlások eszközlése végett a külföldre utazik. Ezen utazásának célja megszerezni mindazon szakmába vágó árucikkeket, melyek mint divatújdonosságok az elegáns világ által kultiváltak. Hazaérkezéssel az eddigi üzlethelyisége a cégnek a Kossuth Lajos-utcában, Falcione Gusztáv ur házába helyeztetik át, ahol a legkiválóbb divatújdonosságok jutányos áron a közönség rendelkezésére bocsajtatnak.

Egy igen finom Pasteur vizsla kutya kan 1 éves fehér és barna színű szoka dressurával a közeledő szárnyas vadra igen alkalmas, jutányos áron eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Művészet — Irodalom.

Hangverseny. A zombori szerb dal egyesület szombat, június hó 4 én a városi színházban és a színházi vendéglőben táncvivalommal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorral: I. Rész. 1. Kis orosz népdalok — Dozellától, éneklő a dalegyesület vegyeskara. 2. Esti zene — Schilowskytól, éneklő Bábies Zorka k. a., zongorán kíséri Blazsek D. 3. Látogatás — Klaiestől, éneklő a dalegyesület férfikara. 4. Huszárok lovaglása — Herberttől, zongorán előadják: Damjánovics Jovánka, Létics Vidoszava és Plavics Mileva kisasszonyok. 5. Bácskai nóták — Blazsek Dragutintól, éneklő a dalegyesület vegyeskara. 6. „Egyik férjhez megy“ — párbeszéd Csaklovics Danicától, bemutatják Damjánovics Jovánka és Dvornák Olga kisasszonyok. 7. Mienk — Havlasztól, éneklő a dalegyesület férfikara. — II. Rész. Táncvivalom. Ezen hangversenyre a dalegyesület pártoló tagjai szabadjeggyel bírnak, kik ebbeli joguk megtartását szíveskedjenek a dalegyesületi pénztárnoknál Pánits Kosztánál június hó 3-ig bejelenteni. Helyárak: proscenium páholy 8 kor., a többi páholy 6 kor., zártzék 1 kor. 60 fil., deákjegy 60 fil., karzati ülőhely 60 fil., karzati állóhely 40 fil. Jegyek előre váltathatók Pánits Koszta kereskedésében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Külön meghívók nem bocsájtatnak ki. Kezdeté esti 8 $\frac{1}{2}$ órakor.

Hírek a szinikerületből. Megírtuk betekkel ezelőtt, hogy Mezey Kálmán a győri szinikerület igazgatója fogja elnyerni a délvidéki szinbázak vezetését. Most azonban jelzett hírnök változást szenved, miután Mezeyt a győriek nem akarják elengedni, amiért is Mezey a pályázattól visszalépett. A szinikerület elnöksége ennek folytán új pályázatot hirdetett, melynek eddigi eredménye az, hogy a kerület elnyeréseért újlag 6 igazgató folyamodott. És pedig: Kunbegyi Miklós, Szabadhegyi Aladár, ifj. Polgár Károly, Szilágyi Dezső, Fehér Károly és Szalkai Lajos. A kerület elnöksége a pályázat eredményéről értesítette városunkat is. Most azután valamennyi direktortól bekérlik a tagok névsorát és a kerület elnöksége fog tárgyalni a városoktól nyert megbízás folytán velük. A tárgyalások befejeztével a legközelebbi ülés Szegeden lesz megtartva s ott fognak dönteni a fölött, vajjon ki nyerje el a kerületet.

Magyar színészet Ujvidéken. Ujvidéken most Kövessi Albert társulata működik kiváló sikerrel. A derék igazgató a nemzetiséglakta városban mindent elkövet, hogy az idegenajkuakkal megkedveltesse a magyar művészetet. Nagy sikert ér el azzal, hogy szerb szerzők darabjait adta elő magyar nyelven, ami a szerbeket nagy tömegben vonza a színházba. Legutóbb Trifkovic Szilárdnak, az ismert szerb írónak „A szerelmes levél“ című vigjátékát adta elő. A darabot rendkívül lelkesedéssel fogadták. Ezen felbuzdulva, Nusics Braniszlav „Sik tengere“ című drámáját mutatja be legközelebb, mely már Berlinben és Weinmarban is színre került.

A „Vasárnapi Ujság“ május 29-iki száma, mint a múlt hetiek, a jelenlegi élénk fővárosi élet hű tükreként sok képet közöl a lefolyt napok eseményeiről: a király és a főhercegek s a főhercegnők látogatásairól az Erzsébet szanatóriumban, az új telefon-palotában, a póló-versenyeken stb. Közli e szám Jokai Mór legutolsó elbeszélő művét, „A férj Fabátja“ című, a „Vasárnapi Ujság“ részére Nizzában írt elbeszélést Jókai kéziratának hasonmásával. Mikszáth Kálmán „A véu gazember“ című legújabb nagy elbeszéléseinek folytatását, melyet eredeti képekkel illusztrálva

tesz közzé (Mikszáth szépirodalmi műveit újabban kizárólag a Vasárnapi Ujságba írja, melynek már több év óta főmunkatársa); közli e szám Zsigány Árpád új regényének folytatását s Keller Helén amerikai siketnéma vak leány önéletrajzát, mindezeket képekkel; költeményeket Lampérth Gézától, Szabados Edétől; König Gyulának, az akadémiai nagy jutalom tudós nyertesének arcképét és életrajzát, Vastagh György új oltárképét, Kossuth Lajos ittebei szobra leleplezésének képét, képeket a bikaviadalról Perea spanyol festő rajzai után, térképeket Port-Arturról és vidékéről. „Jókai humora a parlamentben“ s „A szerencsétlen 13-as szám“ című cikkek s a rendes heti rovatok egészítik ki e szám tartalmát, mely összesen 22 képet tartalmaz. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Politikai Ujdonságok“ kal és „Világkrónika“val együtt, 6 kor. Megrendelhető a Franklin társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák nyári gondozása.

Korántsem higgye el a gazda azt, hogy ha tavaszkor elültette, megnyesegette, megtisztogatta, esetleg meg is öntöztette gyümölcsfáit, hogy akkor a jövő tavaszig még feléje sem kell nézni azoknak; mert hát a gyümölcsfák is csak akkor és úgy fognak hálásan hasznot hozni, ha azok az év többi szakában is — főképen nyáron — kellő gondozásban részesülnek. A gondozatlan gyümölcsfa, bármily nemes fajtájú legyen is az, nem tartja meg nemes eredetiségét, hanem elvadul s legtöbbször az ilyen fa elsatnyul, idő előtt elvéntül, s nem ritkán 5—6 évi kintlódás után kipusztul anélkül, hogy legalább izlelőnek hozott volna egy két termést.

De nemcsak a fiatal, hanem az idősebb gyümölcsfák is megérik azt, hogyha a gazda elhanyagolja, nem részesíti kellő gondozásban; mert az ilyen elhagyott fák szoktak leginkább terméketlenné válni s legtöbbször mindenféle betegségeknek, nyavalyáknak s káros férgeknek a tanyája.

Ott, ahol fiatal gyümölcsfa ültetvény, telepítvény van, elsősorban gondoskodni kell arról, hogy minden fiatal tavaszi ültetésű fa mellé a koronáig érő, erős, egyenes karó jusson, melyhez a fa derekát úgy kell hozzá kötni — legalább három helyen — hogy a fa dereka a karóhoz szorosan kerüljön ugyan, de mégsem annyira, hogy szeles időjárás esetén a fa dereka a karóhoz dörzsölődjön. A karóhoz való kötözést különben legcélszerűbben úgy lehet eszközölni, hogyha a kötöző anyagot — mely lehet akár kötöző fűz-vessző, jutta kötél stb. — ∞ alakban alkalmazzuk a karón, illetve a fa derekán. A karókat legcélszerűsabb a fa déli, vagy délnyugoti oldalán levernii a földbe, mert így nyáron a fiatal, szokatlan fa dereka meg van védve a perzselő nap sugara ellen, valamint nyáron legtöbbször déli vagy délnyugatról jövő szélviharnak jobban ellentállhat; télen meg ismét a megfagyás ellen védi meg a karó a fa derekát, ha déli oldalon áll, a mennyiben a fa dereka (főképen a fiataloké) rendszerint akkor pusztul el leghamarább, amikor igen kemény hideg éjjel után nappal erősebb napsugár éri.

A fiatal korában karóhoz erősített fa

mindig egyenes lesz s marad még idősebb korában is; mert egyrészt a szél nem görbíteti el fiatal éveiben, sem a koronája, másrészt pedig gyökerei nem sérülhetnek meg mint az olyanoknál, amelyeket karó nélkül a szél ide-oda lóbál s valahányszor egy erősebb szélroham meghajlítja a fát, azonképen a fiatal, fejlődő gyökérrészek is mindig megszakadoznak. Ugyancsak akkor, amikor a karózást eszközöljük, azzal együtt a törzs, a fa derekának a megvédését náddal, vagy galyakkal való bekötözését tehetjük meg. El nem maradhat nyáron úgy a fiatal, mint az idősebb fák talajának porhányítása sem, ha az a szántás, vagy miut mondani szokták: a kapáláson kívül esik; ugyancsak száraz, aszályos nyáron igen tanácsos a fákat megöntözni, amikor nem szabad fukarkodni a vízzel még idősebb fák öntözésénél sem.

Az idősebb fák terméketlenségén is nyáron lehet segíteni részben, ha ezt egyébként a talaj soványsága idézi elő, amennyiben júniusban minden ilyen sovány talajban álló terméketlen idősb gyümölcsfa alját, olyan szélesen, amilyen széles a fa koronája, mélyebb árkot húzatunk s ebbe a fa erőssége és idejéhez mérten 2—4 veder vízzel hígított trágyalevet öntünk. Legtöbb ilyenmű trágyázást elbírnak a lágymaguak (alma, körte), míg a csontárok (szilva, barack) ebben a tekintetben érzékenyek szoktak lenni.

A nyári munkálatok közé tartozik a férgeknek, mint cserebogár, tetvek, legyek, molyok pusztítása is, s ugyancsak a száraz galyak szedése s a hullott, férges gyümölcs elpusztítása.

Nagyon sokszor tapasztalhatja a gyümölcstermelő gazda, hogy gyümölcsfáinak koronája egyenetlen s tulsűrű, aminek ellenszere a helyes metszés és ritkítás, de módjával. Hogy t. i. az alma s körteféléknél tavaszkor rügyfakadás előtt lehet csak sikerrel, jó eredménnyel metszeni, az köztudatos, de a csontárokhoz viszont csak nyár derekán vagy vége felé ajánlatos a metszés, azt még igen kevesen alkalmazzák; pedig ezeknél csakis ekkor lehet sikerrel, jó eredménnyel metszeni, amiről a tárgy fontossága miatt legközelebb bővebben.

Csérer Gyula.

Adakozások Schweidel József szobrára.

XLII.

A XLI. kimutatás szerint volt	16319 K — f.
Plosic község	2 K 80 f.
Gyűjtés Goszpodincén: Goszpo dince község 10 kor., Vukov Jakab 2 kor., Grosz Adolf 1 kor., Lakits Emil 50 fil., Weinberger Károly 20 fil.	13 K 70 f.
N. N.	1 K — f.
Dr. Jovánovits József családja Zombor	4 K — f.
Sudár Elza Zombor	1 K — f.
Bosnyák János Bezdán	5 K — f.
Kottler Ottó Bulkesz	2 K — f.
Knézy Brunó Matheovics	4 K 60 f.
Konrad Sámuel Debrecen	2 K — f.
Radicevits Sándor gyűjtése Zombor	7 K — f.
Dr. Pajer Géza Poprád	2 K — f.
Dr. Kollár Győző gyűjtése Szent-Lőrinc	13 K 74 f.
Iryni Csaba Giralt	1 K — f.
Dr. Saly Dezső Kapuvár	6 K — f.
Dr. Steiner Lajos Szegszárd	5 K — f.
Csepány Géza Hatvan	2 K — f.
Dr. Spitzer István Kernyaja	8 K — f.

Összesen 16399 K 84 f.

Zombor, 1904. május 27 én.

Steiner Lajos, pénztáros.

Király kávé

a legjobb és legzamatosabb.

Pörkölt kávé

kapható 4-2

10, 20, 50 fillér, 1 és 2 koronás csomagokban

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszerkereskedőnél ZOMBOR.

488/1904. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A zombori m. kir. folyammérnöki hivatal kezelésében lévő hajózási és medertisztítási szerek javításához, illetve kiegészítéséhez szükséges faanyag és kenderkötelek beszerzésének vállalati uton való biztosítása céljából **1904. évi június hó 9-én délelőtt 10 órakor** a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Ajánlat mind a faanyag, mind pedig a kötelekre külön teendő, a borítékon is ajánlatként megjelölve, az említett napon délelőtt fél 10 óráig a folyammérnöki hivatalhoz benyújtandó.

A kötetendő szerződés tervezete és az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott beszerezhetők az ajánlati minták is, amelyeken a szállítandó anyag minősége és mennyisége szerint részletesen fel van sorolva.

Zombor, 1904. évi május hó 25-én.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Kerestetik 4 drb magyar fajú tenyészbika megvételre.

Értesítések Órszállás község elöljáróságához intézendők.

128. szám.

1904.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíróság 1904. Sp. 146. számú végzése által dr. Freund Ede ujvidéki ügyvéd által képviselt Königstädter testvérek ujvidéki cég javára Mandl András és neje szül. Dürr Verona vajszkai lakosok ellen 323 kor. 23 fil. tőke, ennek 1904. évi február hó 19-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 112 kor. 22 fil. perkölttség követelés erejéig elrendelt kielégítése végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 630 kor. 40 fillérre becsült ló, kocsis, sertés, kukorica, pálinka, tehén, állvány stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1904. V. 76/2. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínén,

vagyis Vajszkán alperesek lakásán leendő eszközlésére 1904. évi június hó 3-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódságon, 1904. május hó 17-én.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó.

RECHNITZ JÓZSEF

táncintézet Zomborban a Vadászúrt-szálló disztermében.

Engedélyezett akadémiai képzőintézet, esztétikai testgyakorlat, tánc- és illemtan tanítására.
(Elsőrangú intézet.)

Van szerencsém a mélyen tisztelt és érdekelt közönségnek becses tudomására hozni, hogy

táncintézetemet

Zomborban, a Vadászúrt-szálló disztermében folyó 1904. évi július hó 2-án megnyitom.

Kiváló tisztelettel

Rechnitz József,

4-2

okl. tánc- és illemt. ár.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

**PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.**

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

ÉS A

KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDÉK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

Az új angol férfi és női divatárúház június havától kezdve

Teljesen feloszlik!

A mostani raktáron levő összes cikkek a mai naptól mélyen leszállított árakban adódnak el.

Új mintájú Zephirek 17¹/₂ krtól kezdve méterenként.

Selymezett Levantinok prima minőség 22 métere.

Francia batisztok 23 krtól kezdve méterenként.

Angol Zephir, új minták, 30 métere.

Francia Delenek 39 métere, gyönyörű új minták.

Úri és női nap- és esernyők félárban.

Grenadinok és a legújabb kelmek minden elfogadható árban.

Schroll-schiffonok, 1 vég 23 méter, 4 frtól kezdve.

Valódi vásznak, 1 vég 23 méter, 4 fnt 95 krtól kezdve.

Tuna Gustávnál.

Husvéth festő mellett.

a Kossuth Lajos- (fő-) utca Oblát helyiségben nyílik meg.

Szőlősgazdák figyelmébe!

Nagy raktár szőlőoltó gummiszalagból.

Nagyobb mennyiségű vételnél magas árengedmény.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,

épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-17

2 évi jótállás!